1. **सूचनाम् अनुसर्य लिखतु-** [10]

I. पट्टिकातः उचितानि पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयन्तु ।

(क) फलान्यपि परार्थाय __________ सत्पुरुषा इव ।(वृक्षाः, विभूतयः वाक्येषु)

(ख) दशह्रदसमः पुत्रः __________ समो द्रुमः ।(फलानि, दशपुत्रः)

(ग) __________ येषां वै विमुखा यान्ति नार्थिनः ।(सुजनस्येव, परोपकाराय)

(घ) __________ इदं शरीरम् ।(परोपकाराय, वृक्षाः)

Ans. : (क) वृक्षाः

(ख) दशपुत्रः

(ग) सुजनस्येव

(घ) परोपकाराय

II. उदाहरणानुसारम् अधोलिखितेषु वाक्येषु स्थूलाक्षरपदानां विभक्तिं निर्दिशन्तु ।

यथा – वृक्षाः अन्यस्य कृते **छायां** कुर्वन्ति । द्वितीया विभक्तिः

(क) वृक्षाः परार्थाय **फलानि** यच्छन्ति । __________

(ख) वृक्षाः **सत्पुरुषाः** इव सन्ति । __________

(ग) **द्रुमः** दशसन्तानसमः भवति । __________

(घ) वृक्षः **प्राणिभ्यः** काष्ठानि यच्छति । __________

Ans. : (क) फलानि – द्वितीया विभक्ति

(ख) सत्पुरुषाः – प्रथमा विभक्ति

(ग) द्रुमः – प्रथमा विभक्ति

(घ) प्राणिभ्यः – चतुर्थी विभक्ति

III. अधोलिखितानां पदानां द्विवचने बहुवचने च रूपाणि लिखन्तु ।

यथा – वृक्षः	वृक्षौ	वृक्षाः
(क) मेघः	__________	__________
(ख) ह्रदः	__________	__________
(ग) सत्पुरुषः	__________	__________
(घ) छाया	__________	__________

Ans. :

यथा – वृक्षः	वृक्षौ	वृक्षाः
(क) मेघः	मेघौ	मेघाः
(ख) ह्रदः	ह्रदौ	ह्रदाः
(ग) सत्पुरुषः	सत्पुरुषौ	सत्पुरुषाः
(घ) छाया	छाये	छायाः

IV. अधोलिखितानां पदानां परस्परं समुचितं मेलनं कृत्वा 'कः किं ददाति' इति लिखन्तु ।

यथा – वृक्षः	शुद्धं	वृक्षः शुद्धं वायुं ददाति ।
(क) गौः	प्रकाशं	__________
(ख) सूर्यः	तापं	__________
(ग) नदी	दुग्धम्	__________

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

(घ) अग्निः जलम् ________________

Ans. : (क) गौः – गौः दुग्धं ददाति ।

(ख) सूर्यः – सूर्यः प्रकाशं ददाति ।

(ग) नदी – नदी जलं ददाति ।

(घ) अग्निः – अग्निः तापं ददाति

V. अधोलिखितानां क्रियापदानां लट्लकारे प्रथमपुरुषस्य रूपाणि लिखन्तु ।

यथा - कुर्वन्ति -	करोति	कुरुतः	कुर्वन्ति
तिष्ठन्ति -	________	________	________
फलन्ति -	________	________	________
यान्ति -	________	________	________
पिबन्ति -	________	________	________

Ans. : तिष्ठन्ति – तिष्ठति तिष्ठतः तिष्ठन्ति

फलन्ति – फलति फलतः फलन्ति

यान्ति – याति यातः यान्ति

पिबन्ति – पिबति पिबतः पिबन्ति

*** बहुविकल्पी प्रश्नाः** **[10]**

2. 'वृक्षाः सत्पुरुषाः इव' इति पाठस्य क्रमः कः?

(A) त्रयोदशः (B) पञ्चदश (C) एकादशः (D) चतुर्दशः

Ans. : (B) पञ्चदश

3. वृक्षाः कीदृशाः भवन्ति?

(A) अपूज्याः (B) भक्ष्याः (C) कर्तनीयाः (D) पूज्याः

Ans. : (D) पूज्याः

4. वृक्षाः कुत्र तिष्ठन्ति?

(A) आतपे (B) शीतले (C) भवने (D) छायायाम्

Ans.: (A) आतपे

5. दशहृदसमः कः भवति?

(A) कूपः (B) वापी (C) पुत्रः (D) द्रुमः

Ans. : (C) पुत्रः

6. केषां जन्म वरम् अस्ति?

(A) दैत्यानाम् (B) वृक्षाणाम् (C) याचकानाम् (D) दुर्जनानाम्

Ans. : (B) वृक्षाणाम्

7. नद्यः किमर्थम् वहन्ति?

(A) स्वार्थाय (B) प्रलयाय (C) निरर्थकम् (D) परोपकाराय

Ans. : (D) परोपकाराय

8. 'महीरुहाः' इति पदस्य कोऽर्थः?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

(A) वृक्षाः (B) पर्वताः (C) जनाः (D) नद्यः

Ans.: (A) वृक्षाः

9. परोपकाराय केषां विभूतयः भवन्ति?

(A) असताम् (B) बालकानाम् (C) सताम् (D) धनिकानाम्

Ans. : (C) सताम्

10. फलानि स्वयं के न खादन्ति?

(A) सज्जनाः (B) वृक्षाः (C) नद्यः (D) दुर्जनाः

Ans. : (B) वृक्षाः

11. 'वारिवाहाः' इति पदस्य कोऽर्थः?

(A) वृक्षाः (B) सज्जनाः (C) जलम् (D) मेघाः

Ans. : (D) मेघाः

12. **पाठस्य आधारैण प्रश्नानाम् उत्तराणि एकपदेन लिखन्तु ।** **[6]**

I. वृक्षा: स्वयं कुत्र तिष्ठन्ति ?

Ans. : आतपे

II. परोपकाराय का वहन्ति ?

Ans. : नद्यः

III. दशवापीसमः कः भवति ?

Ans. : ह्रदः

IV. सत्पुरुषाः इव के सन्ति?

Ans. : वृक्षाः

V. अर्थिनः केभ्यः विमुखाः न यान्ति ?

Ans. : वृक्षेभ्यः महीरुहेभ्यः

VI. वृक्षा: स्वयं कानि न खादन्ति ?

Ans. : फलानि

13. **पाठस्य आधारेण प्रश्नानाम् उत्तराणि पूर्णवाक्येन लिखन्तु ।** **[12]**

I. नद्यः किं न पिबन्ति ?

Ans. : नद्यः स्वयमेव अम्भः न पिबन्ति ।

II. वृक्षाः अस्मभ्यं किं किं यच्छन्ति ?

Ans. : वृक्षाः अस्मभ्यं पुष्पं फलं, छायां, मूलं वल्कलं, दारूं च यच्छन्ति ।

III. इदं शरीरं किमर्थम् अस्ति ?

Ans. : इदं शरीरं परोपकाराय अस्ति ।

IV. दशपुत्रसमः कः भवति ?

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in

Ans. : दशपुत्रसम: द्रुमः भवति ।

V. केषां विभूतयः परोपकाराय भवन्ति ?

Ans. : सतां विभूतयः परोपकाराय भवन्ति ।

VI. अन्यस्य छायां के कुर्वन्ति ?

Ans. : अअन्यस्य छायां वृक्षाः कुर्वन्ति ।

----- -----

Student Bro

Get More Learning Materials Here : CLICK HERE www.studentbro.in